

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **Ing. M. K.**, proti žalovanému: **Úřad městské části města Brna, Brno – střed**, se sídlem Dominikánská 2, Brno, **za účasti: I) CETIN a. s.**, se sídlem Českomoravská 2510/19, Praha 9, **II) EG.D, a. s.**, se sídlem Lidická 1873/36, Brno, **III) Ing. P. D.**, **IV) MUDr. I. D.**, a **V) Mgr. R. D.**, osoby zúčastněné na řízení III) a IV) zastoupené Mgr. Janou Vamberovou, advokátkou se sídlem Marešova 305/14, Brno, v řízení o kasačních stížnostech osob zúčastněných na řízení III), IV) a V) proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 25. 8. 2023, č. j. 55 A 64/2022-283, o návrhu osob zúčastněných na řízení III), IV) a V) na přiznání odkladného účinku kasačních stížností,

t a k t o :

Kasačním stížnostem **se přiznává** odkladný účinek.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Dne 22. 9. 2023 obdržel Nejvyšší správní soud ve shora uvedené právní věci kasační stížnost osob zúčastněných na řízení III) a IV) – dále jen „stěžovatelé a) a b)“, proti v záhlaví označenému rozsudku Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), kterým bylo zrušeno rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 7. 2021, č. j. MCBS/2021/0116423/SANL (dále jen „napadené rozhodnutí“), a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení. Tímto rozhodnutím žalovaný vyslovil souhlas s provedením stavebního záměru stěžovatelů postavit na pozemcích parc. č. XA a XB v k. ú. S., Brno, stavbu s názvem „Rodinné domy Dostálova – Dům B“, na základě ohlášení podle § 106 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“).

[2] Dne 25. 9. 2023 obdržel Nejvyšší správní soud rovněž kasační stížnost osoby zúčastněné na řízení V) – dále jen „stěžovatel c)“.

[3] Součástí kasační stížnosti učinili stěžovatelé a) a b) i návrh na přiznání odkladného účinku podle § 107 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Stejně tak učinil i stěžovatel c) ve své kasační stížnosti.

[4] Návrh na přiznání odkladného účinku odůvodnili stěžovatelé a) a b) tím, že zrušením souhlasu jsou povinni přerušit stavební práce na stavebním záměru, který je již ve značně pokročilém stádiu výstavby. Toto přerušení však vzhledem k místním geologickým poměrům a rozpracovanosti výstavby znamená nutnost zajištění a konzervace stavby, což je spojeno s významnými vícenáklady. Hlavním problémem je nutnost stabilizace stavební jámy, aby bylo zabráněno sesunu svahu na základovou desku. Náklady na stabilizaci a konzervaci stavby dosahují dle předloženého rozpočtu cca 1,2 mil. Kč, což pro stěžovatele a) a b) představuje významnou částku. Zároveň by přerušení stavby mělo za následek nemožnost čerpání úvěru, za což by mohli být sankcionováni bankou, až do výše nižších stovek tisíc korun, což dále navyšuje újmu, která by vznikla v případě nepřiznání odkladného účinku. Pokud by ke konzervaci stavby nedošlo, hrozí újma nejen stěžovatelům a) a b), ale i stěžovateli c) jako vlastníkově sousedního pozemku parc. č. XC v k. ú. S., Brno, jehož výstavba probíhá v blízkosti ve svahu nad stavebním záměrem stěžovatelů a) a b), a rovněž hrozí újma na východní části stavební jámy, kde sousedí záměr s budovanou veřejnou komunikací Dostálova. Zrušením napadeného rozhodnutí je tak dle stěžovatelů a) a b) ohrožen i veřejný zájem, jelikož tato místní komunikace nemůže být dobudována před dokončením jejich stavebního záměru. Pokud by tato komunikace nebyla vybudována nejpozději do 23. 11. 2024 (viz Dodatek č. 3 ke Smlouvě o zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví a smlouvě o zřízení zástavního práva ze dne 23. 11. 2012), stěžovatelům a) a b) spolu se stěžovatelem c) by navíc vznikla povinnost společně a nerozdílně uhradit smluvní pokutu ve výši 1 mil. Kč, což nadále zvyšuje jejich potenciální újmu. Ve výsledku by tak mohlo dojít až k situaci, kdy by stěžovatelé a) a b) vůbec nebyli schopni stavební záměr realizovat. Na straně druhé podle stěžovatelů a) a b) odkladný účinek kasační stížnosti v tomto případě nezpůsobí žalobci újmu žádnou a rovněž tak není v rozporu s důležitým veřejným zájmem, ale naopak jej chrání (viz vybudování místní komunikace, ke kterému se stěžovatelé zavázali).

[5] Stěžovatelé a) a b) svůj návrh na přiznání odkladného účinku doplnili dne 17. 10. 2023 technickou zprávou ke statickému posudku Ing. D. P. ze dne 16. 10. 2023. Podle této zprávy je v aktuální fázi stavby stabilizace svahu nemožná bez ohrožení stavby samotné. Před zasypaním příslušné části svahu je nutné dokončit minimálně nosné konstrukce 1. podzemního podlaží včetně deskových konstrukcí (tj. stropu). Rovněž tak technická zpráva upozorňuje na to, že v případě zastavení stavby bude nutné stabilizovat i stávající komunikaci kolem předmětných pozemků, a to pažením výkopu a zemními kotvami.

[6] Stěžovatel c) se k návrhu na přiznání odkladného účinku stěžovatelů a) a b) připojil s odkazem na vlastní kasační stížnost, ve které rovněž navrhoval přiznání odkladného účinku. V té uvedl, že přerušením stavby hrozí potenciální značná újma i jemu, jelikož v případě, že by nedošlo ke stabilizaci svahu pod jeho pozemkem může dojít k poškození základů jeho vlastního stavebního záměru. Dále se pak připojil k argumentaci týkající se veřejného zájmu stran závazku stěžovatelů a), b) a c) vybudovat část místní komunikace, za což jim hrozí sankce. Ke dni podání kasační stížnosti investoval stěžovatel c) do svého stavebního záměru přes 7 mil. Kč, a je tedy zjevné, že potenciální újma vzniklá poškozením jeho stavby je nepoměrně větší, než může vzniknout žalobci.

[7] Stěžovatel c) svůj návrh na přiznání odkladného účinku doplnil dne 17. 10. 2023 o odborný geotechnický posudek z téhož dne, ve kterém jsou popsána rizika plynoucí z přerušení výstavby na pozemku stěžovatelů a) a b) pro jeho vlastní pozemek. Obzvláště se

pokračování

zde zdůrazňuje riziko pomalých pohybů skalního masivu, ke kterému může potenciálně dojít v případě odkrytí stavební jámy po delší dobu (dle posudku delší než cca 1 rok). Případná konzervační opatření jsou podle geotechnického posudku technicky i finančně náročná, nicméně v případě přerušení výstavby nezbytně nutná pro stabilizaci svahu a zabránění poškození stavby jak stěžovatele c), tak stěžovatelů a) a b). Dne 18. 10. 2023 stěžovatel c) dodal kasačnímu soudu i znalecký posudek o ceně obvyklé (tržní hodnotě) nemovité věci – a sice sousedního pozemku parc. č. XC v k. ú. S., Brno (tato hodnota činí 6 835 500 Kč).

[8] Žalovaný se k návrhu na přiznání odkladného účinku kasačních stížností připojil přípisem ze dne 9. 10. 2023 bez další argumentace.

[9] Žalobce ve svém vyjádření ze dne 16. 10. 2023 uvedl, že kategoricky nesouhlasí s tím, že by škody, které mohou potenciálně vzniknout stavebníkům – tj. stěžovateli a) a b), měly být nesrovnatelně vyšší než ty, které mohou vzniknout žalobci a veřejnosti. Podle žalobce množině občanů (kam zahrnuje veřejnost i sám sebe) vzniknou škody v etické oblasti, jelikož výsledkem nekompetentního jednání žalovaného dojde ke ztrátě důvěry ve veřejnou správu jako celek. Uvádí zde hypotetický příklad, podle kterého pokud bychom ocenili ztrátu důvěry ve veřejnou správu u každého občana v městské části Brno-střed částkou 1000 Kč, jednalo by se o škodu ve výši 85 mil. Kč způsobenou jednáním stěžovatelů a) a b) a žalovaného. Pokud by Nejvyšší správní soud odkladnému účinku kasační stížnosti vyhověl, způsobil by tak podle žalobce z obdobného důvodu škodu jdoucí do částek stamilionů korun a nedodržení stavebního zákona stěžovateli a) a b) i žalovaným by bylo legitimizováno autoritou Nejvyššího správního soudu.

[10] Podle 107 s. ř. s. nemá kasační stížnost odkladný účinek, Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat, přitom se užije přiměřeně § 73 odst. 2 s. ř. s., podle kterého lze přiznat odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro stěžovatele nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[11] Je třeba zdůraznit, že přiznání odkladného účinku kasační stížnosti tam, kde kasační stížnost nemá odkladný účinek ze zákona, je mimořádným institutem, kterým Nejvyšší správní soud prolamuje před vlastním rozhodnutím ve věci samé právní účinky pravomocného rozhodnutí krajského soudu, na které je třeba hledět jako na zákonné a věcně správné, dokud není případně jako celek zákonným postupem zrušeno. Přiznání odkladného účinku proto musí být vyhrazeno pouze pro případy, které zákonodárce vyjádřil v § 73 odst. 2 s. ř. s.

[12] Po zhodnocení důvodů uvedených stěžovateli a), b) a c) a okolností projednávané věci dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že podmínky pro přiznání odkladného účinku kasačních stížností jsou v daném případě splněny.

[13] Stěžovatelé dostatečným způsobem tvrdili, jaká újma jim může vzniknout právními následky zrušení napadeného rozhodnutí žalovaného, přičemž tato újma není vzhledem k jejich poměrům bagatelní. V usnesení ze dne 21. 5. 2014, č. j. 6 Afs 73/2014-56, přitom Nejvyšší správní soud již ozřejmil, že z obecného pohledu je újma významná, jestliže

způsobuje stěžovateli vážné obtíže nebo významné poruchy v jeho životě, fungování, činnosti apod.

[14] Nejvyšší správní soud s ohledem na projektovou dokumentaci stavebního záměru, která je součástí správního spisu žalovaného, a předložené posudky a technické zprávy, nemá důvod pochybovat, že potenciální újma hrozící všem stěžovatelům je újma významná a důsledky nepřiznání odkladného účinku by stěžovatelům mohly způsobit vážné potíže v jejich činnosti, v krajním případě až škodu ve výši několika milionů korun. V této souvislosti lze odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 9. 2023, č. j. 2 As 272/2020-49, podle kterého *„s ohledem na délku řízení je stavba již v pokročilé fázi a nejsou žádné pochybnosti o tom, že její přerušení by pro stěžovatele mohlo znamenat vznik značných nákladů, jak přímých (náklady na konzervaci stavby a zajištění její ochrany před poškozením, kompenzační nároky dodavatelů apod.), tak následných (náklady na opravu či výměnu materiálů poškozených následkem chýtrání pokračování nedokončené stavby, náklady na zajištění nových dodavatelů apod.). Újmu, která stavebníkovi hrozí, je tedy třeba považovat za citelnou.“*

[15] Situace je v projednávané věci *de facto* obdobná, a tedy lze i s obdobným závěrem uzavřít, že stěžovatelům a) a b) hrozí újma, která je citelná, resp. významná (založená na kumulativním základě daném zejména nutností zakonzervovat stavbu, jakož i ohrožením sousedního stavebního záměru, včetně záměru na dobudování místní komunikace – k tomu srov. v podrobnostech shora rekapitulované odůvodnění návrhu na přiznání odkladného účinku). Stěžovatel c) pak rovněž uvedl podstatné skutečnosti ohledně hrozící újmy, které doložil především geologickým posudkem ze dne 17. 10. 2023 stran svahové nestability, která by se mohla aktivovat. I v jeho případě tak lze shledat hrozící významnou újmu.

[16] Nejvyšší správní soud proto konstatuje, že právní následky zrušení napadeného rozhodnutí žalovaného mohou pro stěžovatele znamenat nepoměrně větší újmu, než která vznikne tím, že jeho zrušení bude odloženo do rozhodnutí o kasačních stížnostech stěžovatelů. Tato újma je přitom tak významná, že opravňuje využít výjimku z pravidla, že kasační stížnost odkladný účinek nemá.

[17] Nejvyšší správní soud dále posoudil návrh na přiznání odkladného účinku i z hlediska zbývajících podmínek stanovených v § 73 odst. 2 s. ř. s., přičemž neshledal, že by se přiznání odkladného účinku kasační stížnosti do doby rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o věci samé negativně dotklo jiných osob. Co se týká argumentace žalobce, jen těžko lze vyčíslit újmu způsobenou ztrátou důvěry v činnost veřejné správy způsobem, jakým tak ve svém vyjádření činí. Přestože v obecné rovině si lze představit, že nezákonná rozhodnutí správních orgánů podkopávají důvěru ve stát jako celek, jen těžko lze dovozovat takové dopady v případě jednoho konkrétního rozhodnutí, ale muselo by se jednat o činnost soustavnou a dlouhodobou. Vůbec pak tuto ztrátu důvěry nelze spojovat s rozhodnutím o odkladném účinku kasační stížnosti, které je ze své povahy rozhodnutím pouze dočasným a nijak nepředjímá rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ve věci samé.

[18] Tímto Nejvyšší správní soud nijak nebagatelizuje argumentaci žalobce, avšak s přihlédnutím k individuálním okolnostem věci, které jsou do jisté míry výjimečné – a to díky specifickým poměrům v dané lokalitě souvisejícím s provázaností stavebního záměru

pokračování

stěžovatelů a) a b) se sousedním pozemkem stěžovatele c) – viz výše popsaná rizika svahové nestability atd.

[19] K otázce možného rozporu s důležitým veřejným zájmem se Nejvyšší správní soud již vyjádřil v usnesení ze dne 19. 11. 2014, č. j. 1 Azs 160/2014-25, když dospěl k závěru, že *„pokud jde o možný rozpor s důležitým veřejným zájmem, je opět nutné poměřit na jedné straně újmu hrozící stěžovateli v případě nepřiznání odkladného účinku, a na straně druhé důležité zájmy společnosti. Pro zamítnutí návrhu přitom nepostačuje pouze existence kolidujícího veřejného zájmu, jak by se mohlo zdát z doslovného výkladu § 73 odst. 2 s. ř. s. Toto ustanovení nutno vykládat ústavně konformním způsobem, a proto je třeba za pomoci testu proporcionality vážit intenzitu hrozícího zásahu do základního práva svědčícího žalobci s intenzitou narušení veřejného zájmu (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2008, č. j. 5 As 17/2008-131, č. 1698/2008 Sb. NSS).“*

[20] V projednávané věci stojí proti podstatné újmě, která hrozí stěžovatelům, veřejný zájem na tom, aby byl stavební záměr proveden v souladu se stavebním zákonem. Vzhledem k procesní situaci tak hrozí na veřejném zájmu pouze újma, že pro provedení stavebního záměru není aktuálně k dispozici existující veřejnoprávní titul vydaný k tomu příslušným odborným orgánem. Takové dotčení veřejného zájmu však v konkrétních poměrech věci nelze považovat za porušení „důležitého“ veřejného zájmu. Tento nedostatek je nicméně předmětem aktuálního přezkumu a z povahy věci zde existuje potencialita jeho odstranění.

[21] Z výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že újma stěžovatelů a), b) i c) spočívající v nutnosti na neurčito přerušit kroky směřující k dokončení stavby rodinného domu stěžovatelů a) a b) je výrazně větší než újma žalobce, jež by s pokračováním stavby mohla být spojena, a že tomuto pokračování nebrání ani žádný důležitý veřejný zájem. Proto kasační stížnosti stěžovatelů přiznal odkladný účinek.

[22] Přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti v této věci se až do skončení řízení před Nejvyšším správním soudem pozastavují účinky shora označeného napadeného rozsudku krajského soudu. K tomu Nejvyšší správní soud považuje za nezbytné zopakovat, že rozhodnutí o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je pouze dočasné povahy a nijak nepředjímá rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o věci samé.

[23] Závěrem považuje Nejvyšší správní soud za vhodné poznamenat též to, že kasační stížnost projedná a rozhodne o ní (přiměřeně) přednostně v souladu s § 56 odst. 1 *in fine* ve spojení s § 120 s. ř. s., neboť k tomu shledal závažné důvody. Tyto důvody jsou dány povahou věci – a sice zejména z hlediska jejího významu a dopadu do právní jistoty nejen všech účastníků řízení o kasačních stížnostech, ale i dalších subjektů, jejichž činnosti nebo postavení se ve výsledku může týkat.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 19. října 2023

JUDr. Viktor Kučera

předseda senátu